

ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ TAKİP RAPORU-Ocak 2019

Elektronik haberleşme sektöründeki gelişmelerin takip edilmesi amacıyla önemli görülen göstergelerin yer aldığı bu rapor, BTK, TÜİK, BIST gibi kuruluşlar tarafından yayınlanan resmi veriler kullanılarak TELKODER tarafından hazırlanmıştır. BTK Çeyrek raporlarının yayınlanmasının ardından her üç ayda bir yayınlanacaktır.

1- Elektronik Haberleşme Sektörü Büyüklüğü

Son üç ayda enflasyondan arındırılmış gelirler düşmüştür 😞

2- Elektronik Haberleşme Sektöründe Rekabet

2018 ikinci çeyreğe göre alternatif işletmecilerin Pazar payı %0,61 azalmıştır. Bu oran AB'ye göre çok düşüktür 😞

3- Elektronik Haberleşme Sektöründe Karlılık

2017'de karlılıklar pozitif geçmiştir ancak önceki dönemlere göre hala düşük seviyelerdedir 😞

4- Elektronik Haberleşme Sektöründe Şirket Piyasa Değerleri

Son üç ayda şirket piyasa değerlerinde önemli bir değişiklik yoktur 😞

5- Genişbant Abone Sayısı

Son üç ayda abone sayısında önemli bir artış yaşanmamıştır 😞

6- Fiber Uzunlukları

Son üç ayda fiber uzunluklarında önemli bir artış yaşanmamıştır 😞

7- Genişbant Uydu Hizmetleri

Son üç ayda uydu internet abone sayısında %10 düşüş görülmektedir 😞

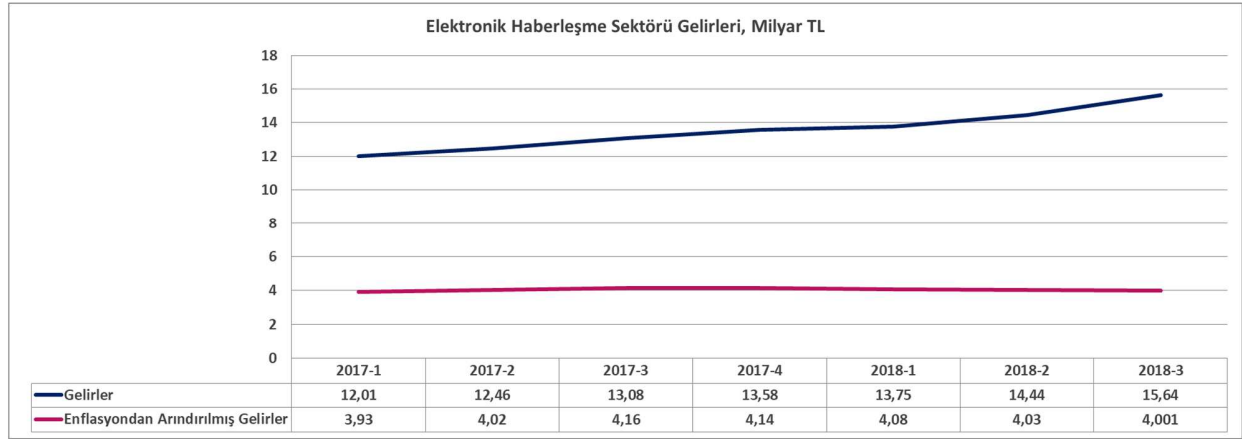
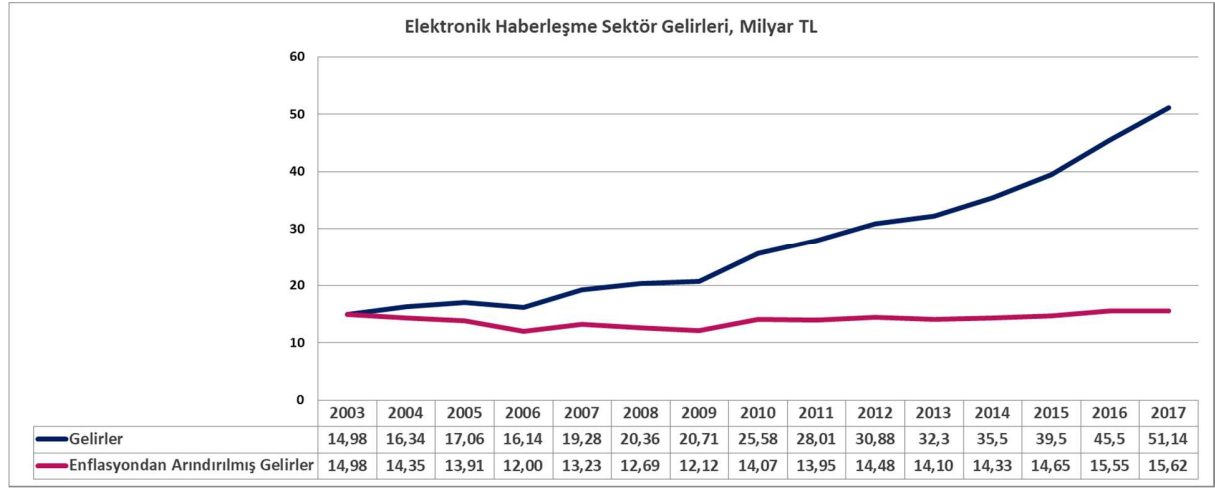
8- Ses Trafiği Dağılımı

Son üç ayda sabit trafik miktarı düşmeye devam etmiştir 😞

9- Veri Merkezi İşletmeciliği

Son üç ayda veri merkezi işletmeciliği alanında önemli bir gelişme yaşanmamıştır 😞

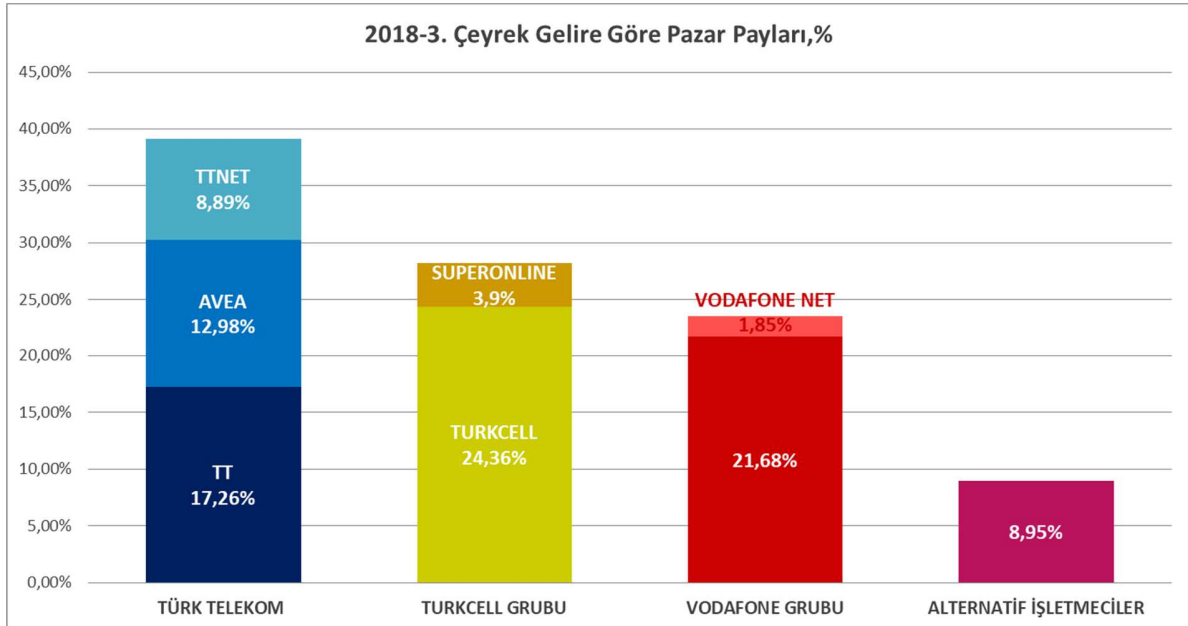
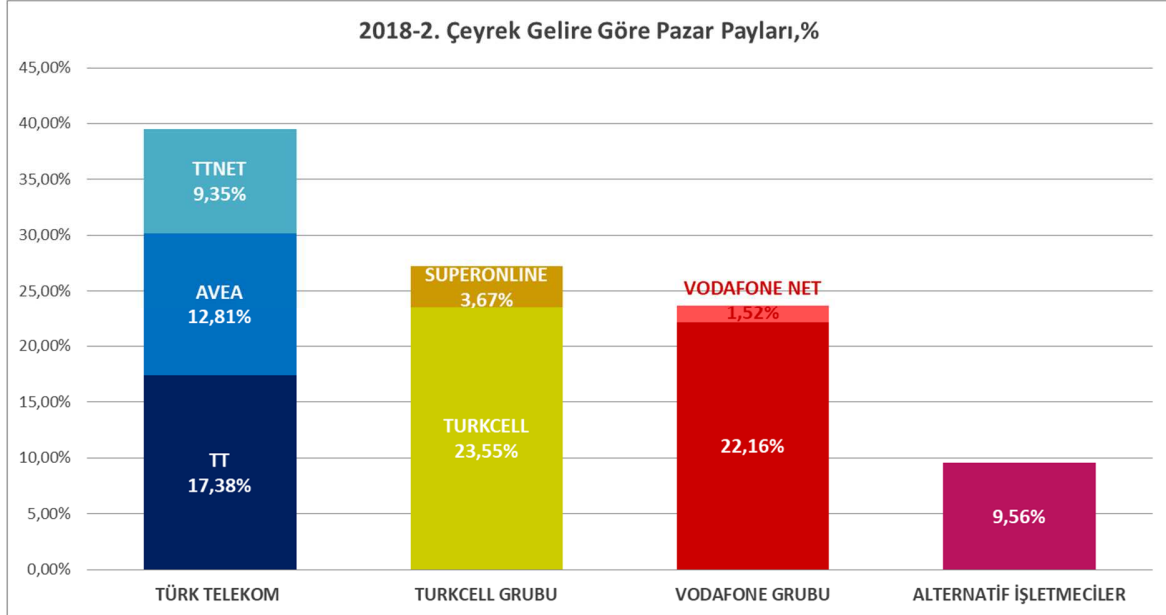
1- ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ BÜYÜKLÜĞÜ

Elektronik haberleşme sektörü gelirleri 2003 yılında 14,98 Milyar TL iken 2017 yılı sonu itibariyle 51,14 Milyar TL olarak tespit edilmiştir. Büyüme üzerindeki enflasyon etkisinin ortadan kaldırılması amacı ile TÜİK verileri kullanılarak ve 2003 yılı temel alınarak hesaplanan enflasyondan arındırılmış gelirlere göre ise 2017 yılı sonunda sektör gelirin 15,62 Milyar TL olduğu görülmektedir.

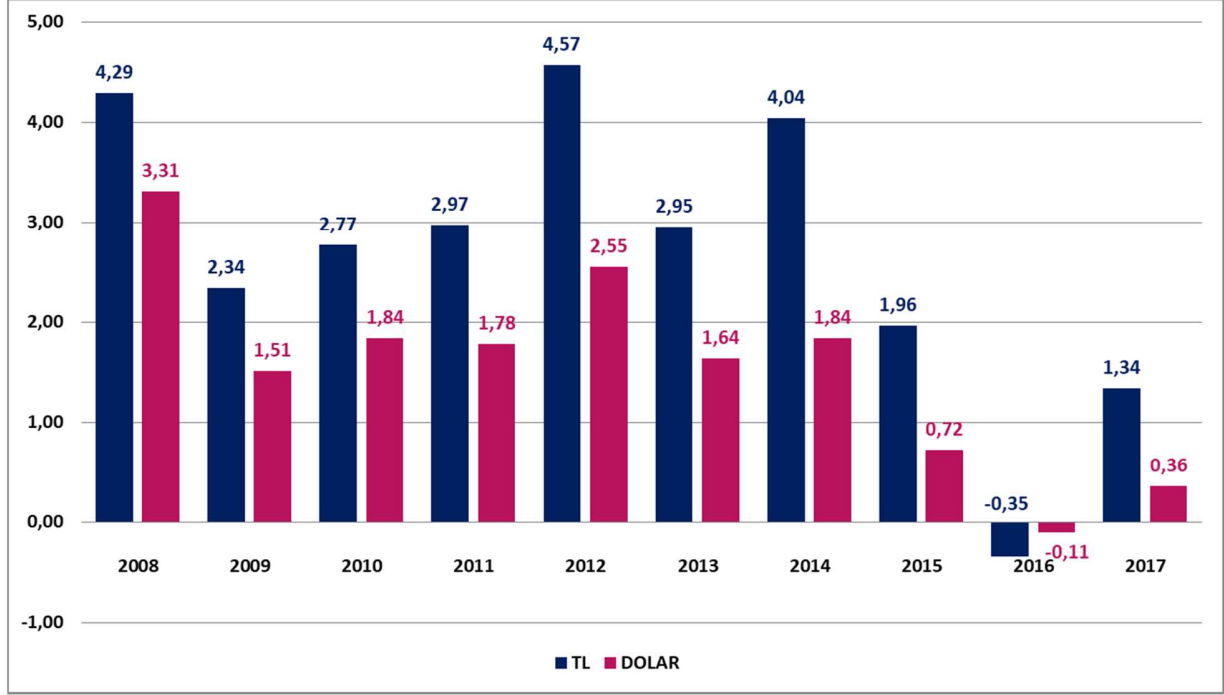
2018 ikinci çeyrekte 14,44 Milyar TL olarak hesaplanan sektör gelirlerinin 2018 üçüncü çeyrek sonunda 15,64 Milyar TL olduğu görülmektedir. Enflasyondan arındırılmış gelirlerde ise önemli bir değişiklik yoktur.

2- ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE REKABET

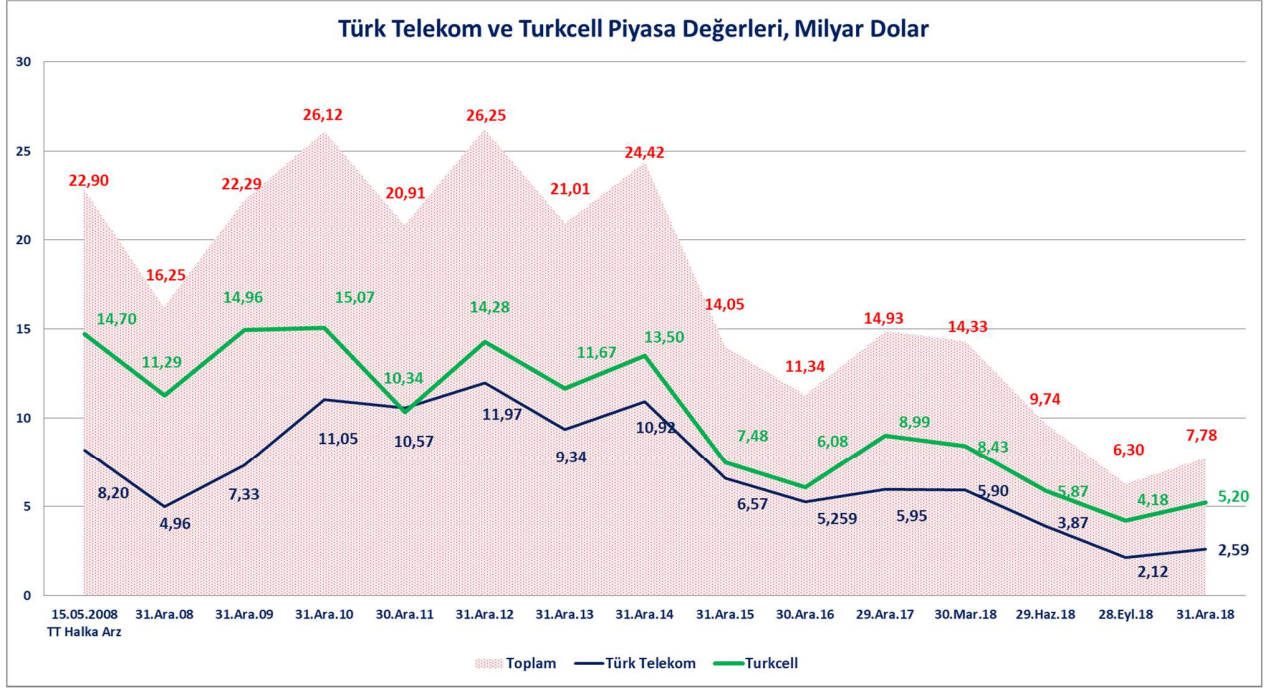
Yukarıdaki grafiklerde, 2002 yılında fiili olarak rekabete açılmış olan elektronik haberleşme sektöründe, sektör oyuncularının gelirlere göre Pazar paylarına yer verilmektedir. Buna göre; 2018 ikinci çeyrekte pazardaki en büyük üç operatör ve iştirakleri dışında kalan alternatif işletmecilerin Pazar payı %9,56 olarak belirlenmiştir. 2018 üçüncü çeyrekte ise alternatif işletmecilerin gelire göre Pazar payları %8,95'e düşmüştür. Bu oran AB ile kıyaslandığında çok düşük kalmaktadır.

3- ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE KARLILIK

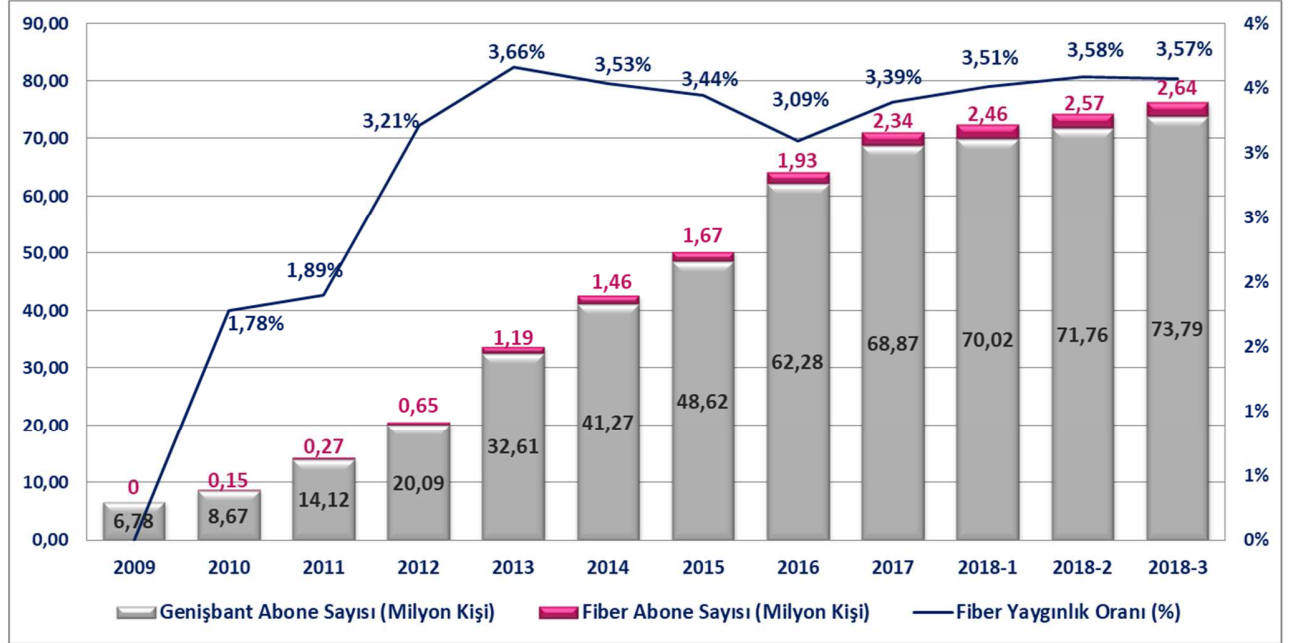
Yukarıdaki tabloda 2008 yılından bugüne kadar sektördeki üç büyük işletmeci ve iştiraklerinin kar miktarlarına yer verilmektedir. Buna göre, 4,5G ihalesinin ardından 2016 yılında karlılığın eksiye düşmesi oldukça dikkat çekicidir. 2017 yılı sonunda yeniden pozitif rakamlara dönen karlılık miktarlarındaki 2008 yılından itibaren devam eden düşüşün dikkatle incelenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

4- ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE PİYASA DEĞERLERİ

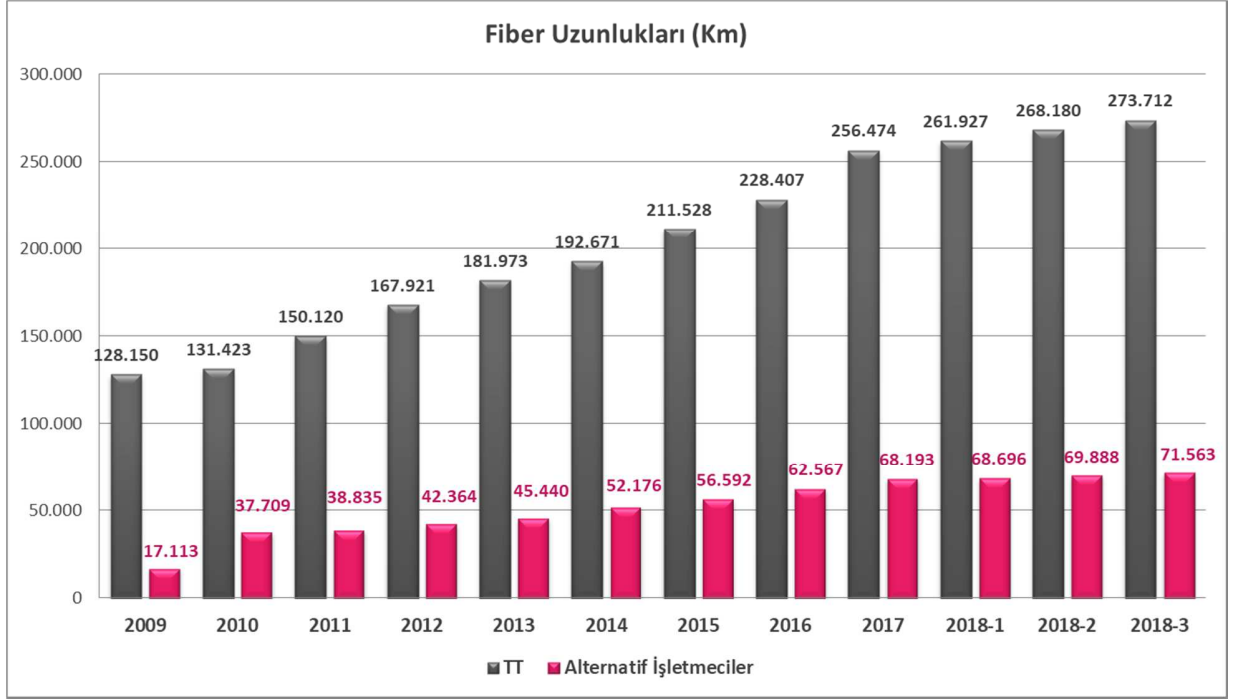
Sektörün yaklaşık %70'ini oluşturan iki şirketin piyasa değerleri incelendiğinde, 2008 yılından bu yana önemli ölçüde düşüş yaşandığı görülmektedir. Buna göre, 15 Mayıs 2008 tarihinde iki şirketin toplam değeri 22,90 Milyar Dolar iken, 31 Aralık 2018 tarihinde toplam değer 7,78 Milyar Dolar'a düşmüştür.

5- GENİŞBANT ABONE SAYISI

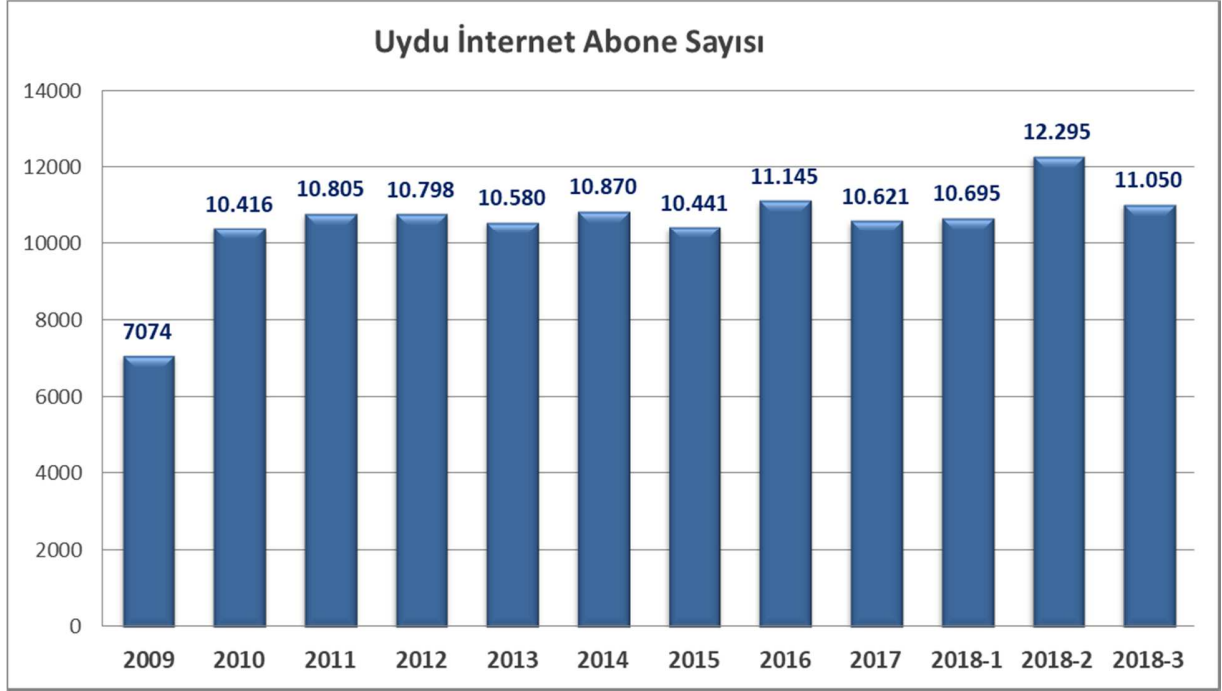
Yukarıdaki grafikte toplam genişbant abone sayısı ve bu sayı içerisinde fiber abone sayısı ve oranı yer almaktadır. Buna göre 2018 ikinci çeyrek sonunda %3,58 olan fiber abone oranı 2018 üçüncü çeyrek sonunda %3,57 olarak belirlenmiştir.

6- FİBER UZUNLUKLARI

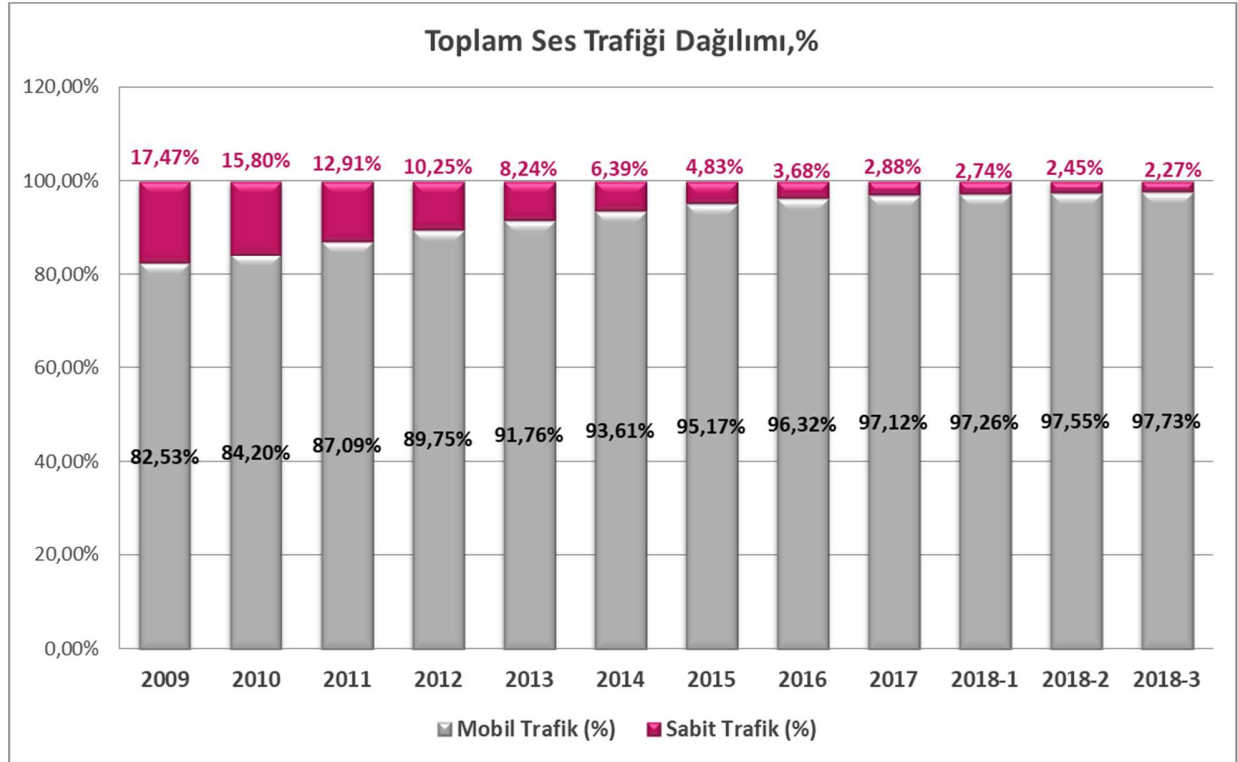
Yukarıdaki grafikte, 2009 yılından bugüne fiber altyapı uzunluklarına yer verilmektedir. Buna göre, 2018 ikinci çeyrek sonunda 338.068 km olan toplam fiber uzunluğu 2018 üçüncü çeyrek sonunda 345.275 olarak belirlenmiştir.

7- GENİŞBANT UYDU HİZMETLERİ

Genişbant hizmetlerinde önemli bir alternatif olan uydu internet hizmetine ilişkin abonelik miktarlarına bakıldığında 2009 yılından bu yana önemli bir gelişme olmadığı ve bugüne kadar 3976 yeni abone kazanımı olduğu görülmektedir. 2018 üçüncü çeyrekte bir önceki çeyreğe göre yaklaşık %10 civarında düşüş görülmektedir.

8- SES TRAFİĞİ DAĞILIMI

Toplam ses trafiği içindeki sabit ses trafiği oranı 2009 yılından bu yana ciddi biçimde düşmüştür. 2009 yılında toplam trafiğin %82,5'i mobil, %17,4'ü sabit ses iken 2018 ikinci çeyreğin sonunda sabit ses trafiğinin oranı %2,45'e düşmüştür. 2018 üçüncü çeyrekte düşüş devam etmiş ve sabit ses trafiği oranı %2,27 olmuştur. İngiltere'de sabit trafik %31, mobil trafik %69, Almanya'da ise sabit trafik %52,6 mobil trafik %47,5 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'de sabit ses trafiğindeki hızlı düşüşün incelenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

9- VERİ MERKEZİ İŞLETMECİLİĞİ

	Toplam Veri Merkezi Alanı	Gayrisafi Yurt İçi Hâsıla
Dünya	36 milyon m ²	75,5 trilyon \$
Türkiye	0,1 milyon m ²	0,85 trilyon \$
Türkiye (Dünya Oranında)	0,4 milyon m ²	0,85 trilyon \$

Türkiye'nin, Dünya ortalamasında bir veri merkezi alanına sahip olması için, toplam veri merkezi alanını 4 kat arttırması gerekmektedir.

Büyük kurumsal şirketlerin, yurtdışı menşeliler hariç, tamamına yakının sunucuları kendi içlerinde veya yurtiçinde bulunan veri merkezlerinde barındırılmaktadır. Ancak, küçük ve orta boy işletmelerinin yarısından büyük bir kısmı, sunucuları yurtdışında bulunan şirketlerden hizmet almaktadır (e-posta, bulut hizmetleri, vb.).

Kamu ise bu konuda biraz daha hassas, verilerinin neredeyse tamamına yakını yurtiçinde barındırılmaktadır. Fakat orada da şöyle bir sıkıntı karşımıza çıkmakta, kamuya ait verilerin, sektörü dışlayıcı bir şekilde, bütün veri merkezi işletmecileri göz ardı edilip, sadece kamuya ait bir veri merkezinde bulunması; güvenlik, sürdürülebilirlik, veri merkezleri ile ilgili yetişmiş personelin konuya hâkimiyeti gibi açılardan doğru bir karar değildir.

Türkiye'nin verisi Türkiye'de kalması konusunda kamu ve özel sektörün mutabakatı bulunmasına rağmen bu konuda ilerleme gerçekleşmemektedir. Verilerimizin, ülkemizde barındırılması ve bölgesel olarak bir çekim noktası haline gelebilmemiz için en önemli başlıklardan biriside, İnternet Değişim Noktalarıdır. Dünyada ilk İDN 1993 yılında kurulmuştur. Ne yazık ki, ülkemizde hala bir İDN tesis edemedik ve bunun sonuçlarını çok ağır ödemekteyiz.

Yapılması gerekenlerden kısaca bahsedersek;

- Ülkemizde en kısa sürede birden fazla İDN faaliyete geçmelidir.
- Ekonomik, ticari ve endüstriyel verilerimizin yurt içinde kalmalıdır.
- Kamu kurumlarımızın, kendi verilerini sınıflandırılması/derecelendirmesi ve saklanma önceliğine göre bu verileri kendi bünyesinde ve/veya veri merkezi işletmecilerinde barındırmasına olanak tanınmalıdır.

Bu 3 maddeyle verilerimiz, hem daha güvenli ve düşük maliyetli olarak saklanmış, hem de sektör oyuncuları dışarı itilmemiş ve sektörü büyütücü bir adım atılmış olacaktır.